

MAREC 1937

2. Akademski pevski zbor v Ljubljani je priredil velik koncert slovenske duhovne pesmi 16. stoletja. Koncert je bil monumentalen v izvedbi, izredno pomemben za razvoj slovenske vokalne glasbe in za poznavanje stoternega lica naše pesmi v prošlosti. Bil je pravcati praznik naše reformacijske duhovne pesmi. — Univ. prof. dr. ing. Alojzij Král deluje četrto stoletja med Slovenci. Njegovo delo v gradbeni stroki je bogato. Kot znanstvenik si je pridobil reputacijo doma in na tujem, na naši tehnični fakulteti vrši poleg predavateljskih dolžnosti funkcijo vodstva raziskave gradbenih materialij. — Dr. Janko Kersnik, ravnatelj Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice, je umrl. Pokojnik je bil sin slovenskega pripovednika Janka Kersnika. Umrli je preprečil prodajo Narodnega doma in je s posojilom zagotovil stavbo za Narodno galerijo in Akademijo znanosti. Izposloval je tudi, da je njegov zavod med prvimi podprl omenjeni odlični instituciji z zneskom din 100.000.—.

4. Izšla je nova naredba o kmetijskih zbornicah, po kateri mora osnovati vsaka banovina svojo zbornico. — Brezposelni profesorski kandidati so izdali resolucijo za javnost za olajšanje bede nezaposlenih članov.

5. V vevški papirnici po trimesečni stavki zopet delajo. — V Ljubljani je umrl Fran Gorazd, mestni učitelj v p. in lastnik trgovskega tečaja. — V Ljubljani zborujejo zastopniki slovenskih kinematografov. — Društvo za zagradbo hidrotehničnega laboratorija je zborovalo, treba bo še mnogo žrtev za uresničenje zgradbe.

9. Slovenski očak msgr. Tomo Zupan je umrl v svojem gradiču na Okroglem pri Kranju v 98. letu svoje starosti. Za našo kulturno zgodovino je prelat Tomo Zupan posebej pomemben kot častilec Franceta Prešerna, o katerem je zbral mnogo zanimivih podatkov. V »Kroniki« je omenjena le knjiga »Prešernova Lenka«. Njegovi številni zapiski bodo služili zgodovinarju kot dragoceno gradivo. — Poljski gen. konzul Viktor Štefan Pol si je v spremstvu ljubljanskega poljskega konzula dr. Steleta ogledal Ljubljano.

10. Bolgarski pevci zbora »Rodna pesem« so v Ljubljani pristrčno sprejeti, se poklonijo Prešernovemu spominu z bolgarsko pesmijo. — Bolgarski poslanik Dimo Kasazov, odličen prijatelj Slovencev, je prišel sinoči v Ljubljano na vabilo Rotary-kluba.

11. Dimo Kasazov, bivši minister in poslanik, predava o sodobni Bolgariji v okviru Jugoslovansko-bolgarske lige. — Umrl je v Ljubljani Janez Levec, šolski ravnatelj v p. — René-Baton, francoski dirigent, dirigira koncert Filharmoničnega društva v Ljubljani.

12. Univ. prof. dr. Kidrič je predaval o Primožu Trubarju na povabilo Ljudske univerze v Ljubljani.

14. Javna borza dela v Ljubljani je lani izplačala skupno 4837 podpor v znesku din 1.134.613.—. — Monsignor dr. Josip Debevec, ugledni literarni delavec, jezikoslovec in vzgojitelj, je postal 70-letnik. — Razstava slik bolgarskega akad. slikarja Pavla Frankaliskega je odprta v Jakopičevem paviljonu. — Rimska akademija sv. Tomaža Akvinskega je imenovala univ. prof. Aleša Ušeničnika za svojega člana.

16. Proračun ljubljanskega občinskega sveta je soglasno sprejet.

17. Gradbeni minister dr. Kožulj izjavlja predsedniku Društva za ceste v Ljubljani dr. Vinku Vrhuncu, da dobi Slovenija nove ceste, tako, da se bo pet velikih cest stekalo v Ljubljani. Pred vsemi drugimi se začne graditi cesta Ljubljana—morje.

19. Belgrajski nadškof dr. J. Ujčič je daroval danes svojo pontifikalno mašo v ljubljanski stolnici in se poslavlja od Ljubljane. — Inspekcija dela v Ljubljani je sklicala razgovore za sklenitev kolektivne pogodbe med Združenjem graditeljev dravske banovine in med stavbinskim delavstvom. — Ljubljanski mestni svet odobri prostor kazinskega vrta Društvu za postavitve spomenika kralju Aleksandru v Ljubljani.

21. Univ. prof. dr. Milko Kos je predaval v akademskem klubu »Njiva« o agrarni preteklosti naših krajev.

23. Ivan Bajželj, strokovni učitelj v p., je umrl v Ljubljani. — France Marolt, vodja folklornega inštituta v Ljubljani, predava o »Sodobnih pogledih in novejših načelih narodopisne znanosti«. — Uprava Zveze industrijcev v Ljubljani je imenovala dr. Adolfa Golio za glavnega tajnika Zveze industrijcev.

24. Gospa Jožefina Jakac iz znane Colaričeve rodbine, mati slikarja B. Jakca, je umrla. — Anton Šramel, finančni uradnik v p., je umrl v Ljubljani.

25. Dr. Fran Kovačič, predsednik Zgodovinskega društva v Mariboru, zaslužni raziskovalec slovenske zgodovine, praznuje 70-letnico svojega rojstva. — Ban dr. Natlačen sprejme na naši obmejni postaji italijanskega zunanega ministra grofa Ciana, ki je na potu v Beograd, da podpiše gospodarski sporazum Italija-Jugoslavija.

26. Finančni minister dr. Letica potrdi naš banovinski in ljubljanski proračun.

27. Podpolkovnik Etbih Ravnihar, bivši poveljnik žrebčarne na Selu pri Ljubljani, je umrl v Libercu na Češko-slovaškem. Pokojnik je bil brat ljubljanskega podžupana dr. VI. Ravniharja. — Umrl je Karel Pečenko, trgovec z usnjem in posestnik.

26. Rafaelova družba v Ljubljani je izdala »Izseljeniški koledar za leto 1937.« Izseljeniški koledar se trudi vzdržati stike z našimi izseljenci.

31. Pod Storžičem se je utrgal plaz in je devet mladih smučarjev pod plazom našlo smrt. — V Mariboru je umrl dr. Ljudevit Pivko, znani prostovoljec in kulturni delavec in vzgojitelj slovenske mladine. — Dr. Josip Čerin, znani slov. glasbenik, je praznoval te dni sedemdesetletnico. — Umrl je v ljubljanski bolnici župnik Jan. Kunaver.

APRIL 1937

1. Po novem banovinskem proračunu bo šolska doklada v kmetskih občinah 26 %. — Bednostni sklad znaša din 6.850.000.—. — Umrla je najstarejša Ljubljančanka ga. Terezija Rantova v 96. letu starosti.

2. Unifikacija šolskih knjig razburja našo javnost, ki ne dovoli, da se nas v šolskih knjigah ponižuje v »slovenačko narečje«. — Stavbinski delavci so imeli zborovanje za varstvo svojih interesov ob podpisu kolektivne pogodbe. — Umrl je Franc Šeber, meščan ljubljanski. — Umetnostno-zgodovinsko društvo je imelo redni občni zbor, na katerem je dr. Rajko Ložar predaval »Pota in jubileji slovenske umetnostne zgodovine«. Predavatelj je podal razvojni pregled naših umetnostnih zgodovinarjev ter očrtal tri jubilarne-petdesetletnike: univ. prof. dr. Cankarja, konservatorja dr. Fr. Steleta in univ. prof. dr. Vojislava Moleta.

3. Josip Turk, bivši starešina Jugoslovanske gasilske zveze, je umrl na svojem domu na Vidovdanski cesti.

4. Naš rojak Ante Trstenjak, akad. slikar, razstavlja v Pragi motive iz Kamniških planin in Prlekije. — Primarij dr. Peter Defranceschi je umrl v Kandiji pri Novem mestu.

6. Ob prvem priходу predsednika češkoslovaške republike dr. Edvarda Beneša v našo državo izdajo naši dnev-

niki slavnostne češkoslovaške priloge za slovesen spremem in v manifestacijo solidarne skupnosti. — V Jakopičevem paviljonu razstavlja hrvaški arh. Neidhardt iz Zagreba urbanistične projekte Courbissierjeve smeri.

7. Na II. drž. realni gimnaziji je postal po odhodu prof. Remca v pokoj ravnatelj prof. Josip Osana. — V gradbeni stroki se je dosegel sporazum v Delavski zbornici in je podpisana kolektivna pogodba. — Stanko Jesenko, ravnatelj podružnice zavarovalnice »Croatia«, je v Ljubljani umrl. — V Ljubljani se je ustanovil Vrhovni socialni svet za regulacijo in smotrno delovanje socialnih prilik v Ljubljani. — Naši šahisti so uprizorili brzoturnir v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Udeležilo se ga je 60 šahistov. — Časopis za zgodovino in narodopisje je izšel za 32. letnik kot jubilejna knjiga »Kovačičev zbornik« z bogatim znanstvenim gradivom naših prvih znanstvenikov.

8. Slovenski književniki, člani Pen-kluba, so obiskali Prekmurje, v Murski Soboti so čitali in recitali svoja dela. Za slovensko skupnost je bil izlet v Prekmurje močna manifestacija.

11. Holandski pesnik in dramatik dr. F. Rutten se drugič mudi v Ljubljani, napisal je knjigo o Jugoslaviji, o naši Ljubljani in Triglavu. Je to prva knjiga v holandsčini o naših krajih in ljudeh. — Mestna uprava izvaja inventarizacijo v mestnih uradih in podjetjih. — Banovinski proračun 1937—1938, katerega skupna vsota znaša 149 milijonov 900.000 dinarjev, dočim je za 1936/1937 znašala 127.019.313 dinarjev. — Naši zgodovinarji, organizirani v Jugoslovenskem historičnem društvu, so imeli v Ljubljani sestanek in posvetovanje, sprejeli so važne sklepe glede predaje naših arhivalij. Za nova člana ljubljanske sekcije sta sprejeta arhivar Fr. Baš iz Maribora in prof. dr. Fr. Zwitter v Ljubljani. — Univ. prof. dr. Lj. Hauptmann iz Zagreba predava o zgodovinskih temeljih nacionalizma v okviru ljubljanske sekcije proforskega društva.

13. Tujsko-prometni svet za mesto Ljubljano je postavil na stolpu gradu orientacijsko pripravo, ki omogoča določiti imena vrhov gora, ki so vidne s te razgledne točke. — Ljubljanski medicinci so zborovali za popolno medicinsko fakulteto v Ljubljani in se izrazili proti novi medicinski uredbi. — Univ. prof. dr. Rajko Nachtigal, profesor za staroslovensko in slovansko jezikoslovje, velik znanstvenik in organizator slovenskega znanstvenega življenja, doživlja šestdesetletni jubilej v skrbi za slovenski seminar naše univerze v Ljubljani. — V Ljubljani je v enem tednu devet obupancev šlo v smrt, znamenje razdrapanosti in neurejenosti naše dobe, za kronista ljubljanske kronike žalosten posel, ko odgrinja zastor pred najtemnejšo sliko Ljubljane. — Umrl je trgovec Mihael Vlač v Ljubljani.

15. Izseljeniška družba sv. Rafaela deluje 10 let, v proslavo malega jubileja snuje ustanovitev Slovenske izseljenške zbornice v zvezi z II. slovenskim izseljenškim kongresom. — Združenje inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, je izdelalo obsežen program javnih del v Sloveniji, izvedba programa je projektirana za 20 do 30 let in bi zahtevala 4 in pol milijarde dinarjev. — Umrl je v Ljubljani v starosti 89 let g. Karel Tavčar, davčni upravitelj v p.

17. Zupanska zveza v Ljubljani je imela izredni občni zbor in je pozdravila v svoji sredi dr. Šafaša, magistratnega direktorja mesta Prage. Obravnavali so se interesi slovenskih mest, trgov in vasi, podčrtavala se je enakopravnost slovenskega jezika, ki se ne upošteva dovolj v razglasih, dopisih in tiskovinah. — Pri izkopavanju temeljev za vseučiliško knjižnico so našli delavci zanimivo staro tablico iz srebra z napisom, da je začel grof Auersperg graditi svojo palačo 20. aprila 1660. Ploščica je bila vzidana v temeljni kamen nekdanje palače. — France Marolt, vodja Folklornega instituta, predava o ostalinah drevesnega češčenja pri Slovencih. S sliko in pesmijo pojasnjuje štehvanje, ziljski rej in zelenega Jurija. — Ljubljani se obeta živahna gradbena sezona velikih zgradb:

Trgovskega doma tvrdke Mayer, hotela »Slon«, palače tvrdke Baše in palače banke »Slavije«. Vse omenjene stavbe prično graditi tekom poletja ali na jesen.

18. Minister za socialno skrbstvo je izdal uredbo o minimalnih mezdah. — Pisatelj Ivo Šorli, mojster naše nove, je postal šestdesetletnik. — Vprašanje železniške postaje v Ljubljani postaja vse bolj in bolj pereče. Ljubljanska sekcija inženirjev in arhitektov je sprejela na svojem občnem zboru načelno važno resolucijo glede našega centralnega postajališča.

19. Veliki koncert Adamičevih simfoničnih kompozicij ter Rimskega Korzakovega »Šeherezade« ob sodelovanju združenih ljubljanskih orkestrov in pod taktirko prvega slovenskega simfoničnega dirigenta Ivana Brezovška iz Beograda se je vršil v veliki unionski dvorani. Koncert je treba uvrstiti med najpomembnejše glasbene dogodke slovenskih tvornih sil obsežnega koncepta.

21. Na plenarni seji je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo obravnavala naša gospodarska vprašanja. V letu 1936. je imela Zbornica din 3.363.663—dohodkov in din 3.435.000—izdatkov, čisto premoženje zborničnega zaklada se je povečalo za din 28.000—na din 2.052.000—.

22. »Dom in svet«, odlična slovenska revija, raste v petdeseto leto pod skrbno roko odgovornega urednika Franceta Koblarja. — Slovenski pisatelj dr. Alojzij Kraigher praznuje danes šestdesetletnico rojstva.

23. Jean Bourgojn predava v Delavski zbornici o »Umetnosti in tehniki na pariški razstavi«. — Francoski pianist Gilles Guilbert priredi koncert klavirskih kompozicij v mali dvorani Filharmonije.

24. V Ljubljani predava v okviru Angleškega društva g. William Teeling o kronanju in britanskem imperiju v proslavo 15-letnice društva.

25. Ponovno se oglašajo čedalje bolj močno zahteve javnosti po osnovanju slovenske Akademije znanosti in umetnosti. Znanstveno društvo za humanistične vede se trudi že dobrih deset let, da dobi Ljubljana krono znanstvenih ustanov, vrhovni zavod Akademijo znanosti in umetnosti. Vsi napori v tej smeri so doslej brezuspešni.

27. Prof. Jakob Šolar je predaval o srednji šoli in slovenski knjigi. — Slovenski kulturni delavec Joža Grdina, glavni tajnik Jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu, je obiskal Slovenijo radi ugotovitve naših prilik. — Umrl je v Ljubljani g. Knafelc Alojzij, inspektor drž. železnice v p., dolgoletni odbornik SPD, načelnik marčijskega odseka.

28. Gostovanje Bassermannove umetniške skupine v Lessingovi klasični igri »Modri Nathan«. Alfred Bassermann je vrh nemške sodobne igralske umetnosti velikih klasičnih vzorov. Veličini njegove igre daje vsebino njegova vseobsežna človečnost. — Umrl je Fritsch Viktor, višji uradnik hranilnice v p.

30. Zveza industrijcev za dravsko banovino je imela glavno skupščino, ki je obravnavala težave in zahteve industrije in izrekla protest proti novim davčnim obremenitvam, vladi je predložila nujne želje in predloge. — Zveza bojevnikov izda oklic za zbiranje prispevkov za spomenik neznanega slovenskega vojaka, ki ga namerava postaviti organizacija po zamisli mojstra Plečnika in izvedbi osnutkov arh. Valentinčiča na Brezjah. — Letošnji banovinski proračun je določil subvencijo din 500.000—za ustanovitev in vzdrževanje instituta za raziskavanje raka in zdravljenja rakastih obolenj. — Filozofsko društvo v Ljubljani priredi v proslavo 300-letnice Kartesijeve miselnosti akademijo v zbornični dvorani univerze s sledečim sporedom: I. Dr. France Veber: Uvodna beseda. II. Dr. Aleš Ušeničnik: Descartes in sv. Tomaž. III. Dr. Alma Sodnik: Descartesov racionalizem. IV. Dr. Evgen Spektorski: Descartesov vpliv na socialne vede. V. Dr. Rikard Zupančič: Descartes et les sciences exactes au XVIIème siècle (Descartes in prirodoslovje v XVII. stoletju). VI. Jean Lacroix: Achatité de Descartes (Sodobni pomen Descartesa).

1. Iz Spodnje Zilje z Brnce so prispeli slovenski koroški pevci pevskega zbora »Dobrač« na krajšo turnejo po Sloveniji. — Umrl je v Ljubljani veletržec s semeni Josip Urbanič. — Lojze Drenovec, gledališki igralec, je slavil 25 letni jubilej igre na slovenskem odru. — Aeroklub v Ljubljani je organiziral razstavo motornega in brezmotornega letala v mestu in letalska dneva za propagando letalskega športa.

4. Francoski železničarji, na potu po Jugoslaviji, so se oglasili v Ljubljani in bili lepo sprejeti po francoskem konzulu, po francoski koloniji in prijateljih francoskega naroda. Ogledali so si med drugimi zanimivostmi zbirko Narodne galerije. — Matej Hubad, močna osebnost slovenskega glasbenega življenja, ki je poslednja desetletja preteklega stoletja in leta do povojne dobe oblikoval markantno našo glasbeno kulturo, zlasti solistično in zborovsko pesem, je umrl. — Ban dr. Natlačen je izdal naredbo o odpiranju in zapiranju obratov.

5. Društvo za ceste v Ljubljani je sklicalo širšo anketo o načrtu zakona o cestnih fondih. Na vlado je bila poslana resolucija glede predloženega načrta gradnje cest iz cestnih fondov.

6. Akademski akcija za izpopolnitev univerze je izdelala vrstni načrt treh etap za dograditev naše univerze. I. *Tehnična fakulteta*: kemični inštitut, hidrotehnični laboratorij, rudarski oddelek, strojni elektrotehnični in fizikalni inštitut. II. *Medicinska fakulteta*: klinika — s predhodno dopolnitvijo medicinske fakultete od štirih sedanjih semestrov na deset. III. Centralno poslopje, filozofska fakulteta, juridična fakulteta. — V letošnji proračun finančnega zakona je prišla postavka 2 milijonov din za kemični inštitut. — Direktor mestnega stavbnega urada ing. Matko Prelovšek je po lastni želji upokojen. Za stavbni razvoj Ljubljane ima številne zasluge, zlasti pa je podčrtati njegovo iniciativnost in kulturno uvidenost, ko je umel pritegniti Plečnikovo arhitektonsko šolo in mojstra samega, da rase nova Ljubljana v estetsko-urbanistični organizem, ki veže intimnost stare Ljubljane z novo. Prelovškova doba mestnega graditeljstva bo ostala vidna v zgodovini gradbenega razvoja mesta Ljubljane.

8. Raziskovalec Ivan Hafner, naš najodličnejši metuljar, proslavlja 70 letnico rojstva. Njegove zbirke metuljev so obsežne in najpopolnejše v državi. Izdal je pomembna entomološka dela.

11. V Jakopičevem paviljonu razstavlja Društvo slovenskih likovnih umetnikov. Po presledku dveh let razstavlja 40 avtorjev 131 del v različnih tehnikah. — V gorah se je ponosrečil dr. Marjan Bukovec, zdravnik-volonter splošne bolnišnice v Ljubljani.

12. Frančiškanska ulica v Ljubljani dobiva novo lice radi regulacije z ozirom na novo stavbno črto in radi novih zgradb oo. frančiškanov. — V zbornični dvorani TOI so se zbrali delegati tujsko-prometnih organizacij Slovenije, da pretresajo vsa nujna vprašanja propagandnega in organizatoričnega značaja in podajo bilanco minulega leta. — Na ljubljanskem barju so v zadnjih dveh letih izvršili več poskusnih vrtanj radi analize strukture tal. Barska tla je bilo potrebno geološko pregledati iz znanstvenih in praktičnih vzrokov. Naša geologa univ. prof. dr. Nikitin in univ. prof. Rakovec sta najvažnejše rezultate teh analiz objavila v Geografskem vestniku. — Delo naše banovine za zaščito otrok se koncentrirala v glavnem v dveh dečjih domih, katere oskrbuje banovina. Eden je v Ljubljani, drugi v Mariboru, skupno število oskrbovancev je 150, od teh 70 šoloobveznih, ostali so v starosti 2—14 let.

14. Na posredovanje ministrov dr. Korošca in dr. Kreka je na predlog prometnega ministra ministrski svet odobril kredit 1.077.800 din za izmenjavo starih tračnic na področju ljubljanskega železniškega ravnanjstva. — Od 75 milijonov din za javna dela dobi Slovenija 75 milijonov din. — Dr. Vl. Valenčič je na svojem predavanju o našem

zadružništvu podal podatke o številčnem stanju zadružništva na koncu l. 1936. V Sloveniji je bilo vpisanih 1620 zadrug, razdeljenih po sledečih strokah: 531 kreditnih, 195 nabavljalnih in prodajnih, 90 mlekarških, 105 živinorejskih, 210 pašniških, 56 kmetijskостrojnih, 24 vinarskih in sadjarskih, 7 za vnovčevanje lesa, 21 agrarnih, 56 združnih elektrarn, 90 gradbenih, 15 zadrug za domačo obrt, 48 obratnih, 35 vodovodnih, 11 osrednjih in 108 raznih zadrug. — Strojniki in kurjači predložijo po svojih sekcijah banski upravi predloge za osnutek kolektivne pogodbe.

15. Ministrski svet je sprejel predlog ministra za gozdove in rudnike glede ureditve osrednjega sklada bratovskih skladnic. Nova naredba je socialne važnosti predvsem za slovenske rudarje. — Minister dr. Krek govori v proslavo 20 letnice majniške deklaracije ameriškim Slovencem v Centralnem presbiroju beograjske radijsko-oddajne postaje.

16. Za privatnega docenta občne zgodovine je imenovan dr. Fran Zwitter, profesor državne klasične gimnazije.

19. V Beogradu je bila konferenca industrijcev iz vse države. Slovensko industrijo je zastopal Avg. Praprotnik, predsednik Zveze industrijcev. Seji sta prisostvovala še dr. C. Pavlin in glavni tajnik Zveze industrijcev dr. Adolf Golia. Konferenco je deloma vodil dr. Fran Windischer, podpredsednik centrale. — Akademski pevski zbor iz Ljubljane je pohitel v Belo Krajino in priredil v Crnomlju koncert slovenske pesmi, ki jo je tamošnje prebivalstvo z navdušenjem sprejelo. — Regulacija Emonske ceste je končana in se je ob tej priliki do tal podrli bivša Špetličeva hiša št. 25.

20. Že lansko jesen je tehnični oddelek banske uprave dal po svojih načrtih graditi novo zgradbo za Kmetijsko kontrolno in poskusno postajo v Ljubljani na Vilharjevi cesti, ki je bila lani v surovem stanju končana. Proračuni za drugo gradbeno etapo obsegajo za zidarska dela 437.000 din, tesarska, kamnoseška, instalacijska in kanalizacijska dela in opremo 1.110.000 din, skupno na 1.547.000 din. — Ljubljanska borza je imela redni občni zbor, katerega je vodil predsednik dr. Slokar. V borzni svet so bili izvoljeni: ing. Boris Hribar, Jos. J. Kavčič, Ferdo Nikelsbacher, Rihard Skubec, Andrej Šarabon in Rihard Schwinger, v finančni odbor: Ivan Gregorc, Janko Jovan, Anton Kulj, Josip Ljubič, Anton Soršak, v razsodišče: Ivan Aysenek, Jos. Bahovec, dr. Leo Blinc, dr. Mirko Božič, ing. Bogdan Ferline, Roman Golob, Janko Jovan, Zdenko Knez, Fran Medič, Ev. Popović, Franc Ravnikar, Karel Soss in Jos. Verlič. Borzni stavbni sklad je dosegel 1.400.000 din. — V Wolfovi ulici pričnejo podirati Lassnikovo hišo št. 1 radi regulacije in zidave novega trgovskega doma Em. Mayerja.

21. Umrl je ljubljanski juvelir in zlatar Josip Eberle, odbornik urarske zadruge in predsednik spraševalne komisije za mojstrske in vajeniške izpite. — V Kranju so zborovali delegati Zveze gostilničarskih združenj iz vse Slovenije pod predsedstvom Cirila Majena.

22. Predsednik Narodne skupščine g. Čirič vodi komisijo, ki jo tvorijo člani žirije narodne skupščine: predsednik A. Čirič, direktor dr. Senoa iz Zagreba, ravnatelj Muzeja kneza Pavla, g. Kašanin, univ. prof. Deroko in šef tehničnega oddelka skupščine arh. Čeh iz Beograda ter konservator dr. Fr. Stelč. Obiskali so kiparja Tineta Kosa, ki izdeluje kip kneza Koclja za skupščinsko avlo, kiparja Franceta Goršeta, ki izdeluje kipe »Poljedelstvo« in »Obrt« za skupščino, ter slikarja Rajka Slapernika, ki dela na kartonu fresko za buffet Narodne skupščine.

25. Slovensko kulturno javnost je pretresla vest, da je umrl univ. prof. dr. Ivan Prijatelj, slovenski literarni znanstvenik, eseiist, kritik in pisatelj. »Kronika« je posvetila na drugem mestu posvetilo spominu tega izrednega moža. — Delegati trgovskih združenj iz vse Slovenije zbirajo v Slovenj Gradcu. Zvezni občni zbor je vodil podpredsednik g. Ferdo Pinter. Nova uprava Zveze je sestavljena sledeče: predsednik Stane Vidmar iz Ljubljane, podpredsednik Ferdo Pinter iz Maribora, Franjo Škrbec iz

Ljubljane, Franc Čeh iz Murske Sobote, dočim je četrto mesto rezervirano za Celje. — Umrl je posestnik Josip Jakopič, predsednik Obrtne banke v Ljubljani.

26. Na redni seji občinskega sveta se je župan dr. Adlešič v svojem predsedstvenem poročilu toplo spominjal obeh umrlih slovenskih glasbenikov Emila Adamiča in Mateja Hubada ter odličnega znanstvenika univ. prof. dr. Ivana Prijatlja. — Pred Narodnim domom se je pri pogrebu dr. Ivana Prijatlja poslovil dekan fil. fakultete dr. Fr. Kidrič, dalje predsednik Slov. Matice dr. Drago Lončar. V imenu našega vseučilišča je govoril poslovilne besede prorektor dr. Slavič. Na viškem pokopališču se je za slaviste-učence iz Prijateljeve šole poslovil od vzornega učitelja prof. dr. Slodnjak in končno za sodraške rojake dr. Lovrenčič, narodni poslanec. Akademski pevski zbor je pel žalostinke. — Načrt naredbe o minimalnih mezdah v naši banovini predvideva 3, 275 in 250 din na uro.

27. Novo pristanišče ob Ljubljani od izliva Gradaščice do Opekarskega mostu bo služilo za tovorni promet. Robniki otesanih kamnov bodo zloženi v stopničasto rampo. Obsežna dela bodo v kratkem dogotovljena. — Slavistično društvo je razstavilo izbor spominov † Ivana Prijatlja. Poleg smrtnih maske prof. Ivana Sajevica, portreta Božidarja Jakca in drugih podob ter plaket so posebno zanimivi prvi tiski velikega literarnega zgodovinarja, rokopisi, posvetila in pisma znamenitih pesnikov, literatov in znanstvenikov. Razstava prikazuje v malem prerezu življenjskega dela slovenskega znanstvenika in umetnika. Tvrška Ivan Bonač je uredila spomine pietetno v svojem izložbenem oknu v Šelenburgovi ulici za ogled občinstvu, ki si je v trumah ogledovalo le-te spomine v vsej spoštljivosti do velikega pokojnika.

29. Ustanovitelj znanega ljubljanskega trgovskega doma g. Feliks Urbanc je umrl v visoki starosti. Pokojni je bil soustanovitelj Mestne hranilnice in dolgoletni svetnik zbornice za TOI. — V mariborski bolnišnici je umrla mlada Ljubljanka ga. Vera Novak-Dostalova, profesorica na drž. realni gimnaziji v Mariboru. Slavistične študije je končala na fil. fakulteti ljubljanske univerze. Marljivo se je udeleževala publicistično. Bila je sotrudnica naše »Kronike«. — Društvo ostromrelcev v Ljubljani praznuje 375 letnico obstoja, bilo je ustanovljeno l. 1562. za vežbanje meščanov v strelskem orožju v svrhu obrambe pred turškimi vpadi. Pod Rožnikom si je društvo uredilo lastno strelišče. Po vojni je društvo prešlo v slovenske roke. Dolgo let predseduje društvu ljubljanski meščan g. Jean Schrey.

30. Pred dvajsetimi leti 30. maja 1917 so Slovenci v dunajskem parlamentu pred vsem svetom dokumentirali svojo zahtevo po svobodi v lastni državi. Širom Slovenije so se vršile velike proslave deklaracije, ki so nalikovale nekdanjim taborom. Kulminacija proslave je bil govor nadškofa dr. Jegliča in govor notranjega ministra dr. Korošca, dveh neustrašenih borcev za majsko deklaracijo. Proslave po vsej Sloveniji je organiziral slovenski del JRZ. — V veliki dvorani Trgovskega doma je razstava slovenske ženske knjige, podprta z diagrami in grafikoni.

LETO 1928

JANUAR 1928

1. V Ljubljani se je ustanovilo društvo Zoo z namenom urediti in vzdrževati živalski vrt. Prijatelji domače favne so se strnili v organizacijo, katere predsednik je univ. prof. dr. Alfred Šerko. Zoološki vrt bi bil nedvomno lepa kulturna pridobitev našega mesta.

3. Glasovi o okrnitvi naše univerze in znižanje dotacij za Narodno gledališče se je v javnosti neprijetno dojmilo.

5. Gospa M. Graselli, roj. Krisperjeva, soproga bivšega ljubljanskega župana Petra Grasellija, je umrla.

6. V Jakopičevem paviljonu je otvorjena razstava hrvatskega slikarja Slavka Tomerlina.

7. V Ljubljani se vrši Mednarodna dijaška konferenca (CIE). — V fond Akademije znanosti je darovala Mestna občina ljubljanska 300.000 din in Zbornica za trgovino, obrt in industrijo 100.000 din. Obe ustanoviteljici bodita svetel zgled našim javnim ustanovam in zasebnikom.

11. Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški, šef-zdravnik Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, je nepričakovano preminul. Pokojnik je bil vnuk Janeza Bleiweisa, »očeta slovenskega naroda«. Bil je odličen zdravnik in popularen znanstvenik. — Kralj je potrdil dr. Dinka Puca, odvetnika v Ljubljani, za ljubljanskega župana.

12. Odbor za Vilharjev spomenik v Planini pri Rakeku je razposlal oklice za prispevke za spomenik imenovanemu skladatelju.

13. Svet slušateljev ljubljanske univerze je priredil na čast reprezentance Confédération Internationale des Etudiante koncert Akademskega pevskega zbora, ki je izvrstno rešil nalogo, prikazati tujcu slovensko pesem.

17. Dr. Fran Mohorič, višji sodni svetnik in priv. docent zagrebške univerze, odličen slovenski sodnik, ki je napisal številne juridične razprave, je umrl.

18. V Turnišču je umrl učitelj in kantor Janez Némethy, ki je v svojem 42 letnem učiteljevanju Slovincem vzgojil nebrojno značajev in je pod najhujšim pritiskom tujcev v šoli govoril slovensko. — Dr. Anton Schwab govori na ljudskem vseučilišču o umetnosti bratov Ipavcev ob priliki svoje šestdesetletnice.

22. V Ljubljani, v slovenski prestolnici slave mladina in starejše generacije pesnika Otona Župančiča, ob njegovi petdesetletnici prirejajo intimne in javne proslave moštru slovenske besede. Za slavnostno priliko izide Župančičev zbornik v redakciji Fr. Albrechta.

25. Robert Kollmann daruje za Narodno galerijo 100.000 din in postane njen ustanovitelj.

FEBRUAR 1928

1. Ing. M. Osana je imenovan za izrednega profesorja tehnične fakultete v Ljubljani. — Ustanovniki Narodne galerije so postali: general Rudolf Maister, ljubljanski župan dr. Dinko Puc, dr. Alfred Šerko, dekan medicinske fakultete, in gospa Julija Šerkova v Ljubljani.

2. V Ljubljani se snuje »Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada« za izpopolnitev univerze.

10. Univerzitetna komisija zahteva vsa vseučilišča neokrnjena in se je izrekla soglasno za izgradnjo naših univerz.

24. Dr. Anton Korošec je prevzel posle ministra za notranje zadeve. — Edvard Kohout, sloveč češki dramatski igralec, je gostoval v naši drami v vlogi »Hamleta«.

25. V Jakopičevem paviljonu je odprta razstava češke arhitekture.

28. St. Radič predava v Ljubljani na povabilo Akademskega društva za Ligo narodov. — Pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani je imenovan za šef-zdravnika dr. Iv. Zajc st.

29. Ministrski svet je odobril kredit za zgradbo Poštne hranilnice v Ljubljani.

MAREC 1928

1. Apel na javnost, da se ohrani za NG portret Ivana Cankarja, ki ga je naslikal † Frankè.

2. † Prof. Adolf Robida, slavist in germanist, se je literarno ukvarjal z dramatikom.

3. Auerspergovo palačo je kupil ljubljanski oblastni odbor za del svojih uradov. — V Ljubljani se vrši kongres inženirskih zbornic Jugoslavije.

6. V Zagrebu je umrl skladatelj Franjo Serafin Vilhar-Kalski, sin odličnega slovenskega domoljuba, pesnika in skladatelja Miroslava Vilharja. — V Bogojini je dograjena nova cerkev po osnutkih arh. Plečnika. — V Avstriji je

tragično preminil baron Egon Zois, bivši tajnik ljubljanskega velesejma, iz ugledne slovenske plemiške rodbine. — V Parizu je bil nagrajen za znanstveno delo slovenski znanstvenik dr. Škerlj, profesor na ženski gimnaziji v Ljubljani.

11. Fondu Akademije znanosti in umetnosti je nakazal Alojzij Vodnik 100.000 din ob svoji šestdesetletnici ter je tako postal ustanovitelj NG.

13. Ljubljanski oblastni odbor je pristopil k Društvu za nabiranje narodnega univerzitetnega zaklada kot pokrovitelj z zneskom 50.000 din.

14. Ministrski svet je na predlog notranjega ministra dr. Korošca sklenil, da se opusti znani člen 44. fin. zakona, ki govori o redukciji fakultet na naših univerzah. — Msgr. Tomo Zupan praznuje 65 letnico mašniškega posvečenja na Okroglem pri Kranju.

15. Na Reki je umrl slikar Lehmann, ki se je naselil leta 1885. v Ljubljani in je bil rodom iz Nemčije. Bil je krajinar. — Za kustosa Nar. muzeja v Ljubljani je imenovan dr. Fran Kos. — Ljubljanska oblastna skupščina se je sešla na pomladansko zasedanje.

16. Za docenta romanske filologije našega vseučilišča je imenovan dr. France Sturm.

20. Stjepan Radić in Svetozar Pribičević zborujeta v Ljubljani.

21. Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani je razstavil v Parizu slovenske čipke, ki so vzbudile pozornost in priznanje.

28. Prof. Evgen Jarc je izvoljen za novega ljubljanskega podžupana.

29. Docent dunajske univerze dr. Hugon Sirk je imenovan za rednega pogodbenega profesorja eksperimentalne fizike na tehnični fakulteti univerze v Ljubljani. — V Kranju je umrla gospa Ivana Sajovec, roj. Pleiweiss; pokojnica je bila nečakinja dr. Janeza Bleiweissa. Vzrasla je v dobi slov. politične romantike in narodnega preporoda.

30. Na Tehnični srednji šoli je obrtnošolska razstava. — Dürerjeva razstava v Zagrebu v vseučiliški knjižnici, povodom 400 letnice njegove smrti, hrani mnogo njegovih grafičnih originalov, ki so bili prvotno v Valvasorjevi zbirki. — Ljubljanska opera gostuje v Beogradu in žanje lep uspeh. — Joca Jovanović predava v Ljubljani na povabilo naših akademikov o temi: Italija — Jugoslavija.

APRIL 1928

1. Ameriški rojak dr. F. J. Kern v Clevelandu je poslal fondu za Akademijo znanosti in umetnosti in za NG 100 dolarjev. — Prometno ministrstvo je izključilo od bodočih dobav premogokopa v Kočevju in Št. Janžu, kar pomeni nov udarec za slovenske rudarje.

3. Prosvetni minister je zagotovil, da gimnazija v Murški Soboti ostane in da se še izpopolni. Kljub nevarnosti, da se gimnazija opusti, šteje 312 dijakov, porast števila dokazuje, da je soboška gimnazija Prekmurju neobhodno potrebna.

4. Slikar Tone Kralj je poslal na mednarodno razstavo »Bicunale« v Benetke troje del, ki so bila sprejeta, kar pomeni odličen uspeh slovenske moderne slikarske umetnosti v tujini. — Publicist Vinko Košak je v mesečniku »Mladina« napisal članek »Narodni dom«, v katerem se poteguje za Akademijo znanosti in umetnosti ter Narodno galerijo. — Društvo »Ljubljanski Sokol« je tožilo slušatelja filozofije radi žalitev, slednji je bil kaznovan na teden dni zapora. — Posojilnica v Slovenski Bistrici postane »Zidar Akademije in Galerije« s prispevkom 10.000 din.

5. Francoski vicekonzul g. Richard je zapustil Ljubljano, na njegovo mesto je imenovan gen. konzul gospod Neuville iz Ruščuka.

6. V Ljubljano so prispeli delegati Društva narodov; univ. prof. dr. Pitamic jih je opozoril na rešitev slovenskega manjšinskega problema.

7. Slovanski klub v Chicagu na univerzi se izjavlja proti ukinitvi ljubljanske univerze z daljšo protestno izjavo.

11. Zbor predstavnikov slovenskega gospodarstva v Zagrebu. Zagrebška konferenca razpravlja o investicijskem posojilu in stabilizaciji dinarja. — Lavoslav Pahor, železniški inspektor v p. in slovenski glasbenik, je umrl v Ljubljani.

13. »Wiener Sängerknaben«, sloviti deški zbor, je imel koncert v Ljubljani.

17. Ruski učenjak Petr Struve, v Parizu bivajoči emigrant, predava v Ljubljani na povabilo Ruske Maticice.

20. Glasbena Matica se je napotila na turnejo s pevskim zborom na Češkoslovaško in Dunaj. — Mesto Praga je poklonilo mestu Ljubljani odlitek sohe sv. Jurija na konju iz začetka 15. stoletja.

24. Zupan dr. K. Baxa in člani občinskega sveta češkoslovaške prestolnice obiščejo Ljubljano ter doživijo slavnost in mogočen sprejem.

26. O modernih strujah francoske literature je predaval v francoščini g. Berge v slavnostni dvorani univerze.

28. Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov sekcija Ljubljana, protestira proti nameravani premestitvi rudarskega oddelka ljubljanske univerze v Sarajevo.

29. Po Sloveniji in zlasti v Ljubljani se vrše zbirke za pomoč Bolgarom, ki so silno prizadeti zaradi potresne katastrofe. — V skupščini je sprejet nov stanovanjski zakon. — »Kmetska posojilnica ljubljanske okolice« je naklonila Fondu za Akademijo znanosti in umetnosti in za Nar. galerijo znesek 100.000 din in se je tako uvrstila med ustanovitelje naše najpomembnejše kulturne ustanove.

MAJ 1928

1. Oklic »Društva za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada« za veliko akcijo zbiranja prispevkov.

3. Upravnik ljubljanskega gledališča prosi za razrešitev radi nevdržnih razmer radi nezadostne državne dotacije.

5. Narodna galerija je primorana javno braniti v lastnem imenu in imenu bodoče Akademije znanosti in umetnosti svojo streho v Narodnem domu proti javnemu odrekanju te pravice. — Lavantinska škofija praznuje 700 letnico ustanovitve.

6. Slovenska drama uprizori Novačanovega »Hermana Celjskega«; krstna predstava je izpričala vrednost tega dela, ki je zajeto iz naše zgodovine.

12. Francoski institut organizira ciklus poučnih predavanj. — V Vuženici je umrl slikar Oskar Pistor, nekdanji učitelj risanja v Celovcu; slikal je v Deffregerjevi smeri.

13. Dr. Periču, bivšemu ljubljanskemu županu, se odkrije lep nagrobni spomenik po Plečnikovi zamisli.

16. V Ljubljano pride inspektor prosvetnega ministrstva radi inspekcije v Narodnem gledališču. — Proforski zbor rudarskega oddelka tehnične fakultete v Ljubljani izda resolucijo za obstoj oddelka v Ljubljani.

13. V Jakopičevem paviljonu je bila odprta kolektivna postumna razstava največje slovenske slikarice Ivane Kobilice, ki je pred dvema letoma umrla. Razstavo je priredila Narodna galerija.

17. Ljubljanska škofija proslavlja tridesetletnico vladikovanja škofa Antona Bonaventure Jegliča. — Slovenska akademska mladina izroči spomenico za korenito ozdravljenje slovenskega gledališča odposlancu prosvetnega ministrstva insp. Čekiču.

19. Od ustanovitve »Južnega Sokola« 1. 1863. poteče pet in šestdeset let; edini še živeči ustanovitelj je g. Peter Grasselli, mag. ravnatelj v p.

24. Starosta slovenskih gasilcev Fran Barle je umrl.

26. Ljubljanski visokošolci demonstrirajo na impozantnem shodu v Unionu proti nasilstvom našega sosedu.

30. Mednarodna zdravniška komisija se mudi v Ljubljani ter si ogleduje sanitarne in zdravstvene naprave ter institucije.

30. Na binkošno nedeljo je slavila ljubljanska drama jubilej 50. predstave »Hamleta«, kar priča o resnosti našega prizadevanja za klasično dramatično umetnost.

2. Osmi ljubljanski velesejem je odprt; istočasno se priredi razstava likovne umetnosti zadnjih deset let. — V Jakopičevem paviljonu razstavlja Slovensko umetniško društvo.

3. Združenje arhitektov in inženirjev Jugoslavije zboruje v Ljubljani.

6. Narodni muzej v Ljubljani opozarja javnost, da prijavijo ev. najdbe muzeju. Tudi ni dovoljeno zasebnikom brez dovoljenja prekopavati prazgodovinske gomile in dr., kakor se je v par slučajih to dogodilo.

7. Slovenska mesta na konferenci mest v Zagrebu. Za Ljubljano se prijavi župan dr. Puc in ravnatelj dr. Miljutin Zarnik, za Maribor podžupan dr. Lipold in ravnatelj Koedler, za Celje župan dr. Goričan in ravnatelj Šubic.

8. Prof. René Martel za francoščino na ljubljanski univerzi odhaja iz Ljubljane po štiriletnem bivanju med nami. Poleg znanstvenega dela na univerzi nam je podčrtati njegovo razpravo »La Slovéne et ses problèmes contemporains«, ki osvetljuje naše manjšinsko vprašanje.

9. Graška univerza je ponudila stolico za matematiko na fil. fakulteti našemu znanstveniku dr. J. Plemlju, univ. prof. naše univerze. Minister prosvete g. Milan Grol ga je pismeno naprosil, da ne zapusti Ljubljane v interesu mlade univerze in našega znanstvenega naraščaja.

10. Na razstavi »Presse« v Kölnu je razstavljen izbor slovenskih lepih knjig, ki je po svoji književniški opremljenosti vzbudil zanimanje tujcev.

14. Jules Sauerwein, znani francoski časnikar, se mudi v Ljubljani.

15. Slovenski pesnik Silvin Sardenko obhaja petdesetletnico rojstva in tridesetletnico literarnega udejstvovanja. — Oton Župančič je odpotoval na Norveško v Oslo na kongres Pen-klubov, kot predsednik ljubljanskega Pen-kluba. — V Celju je odprta postumna razstava slikarja Oskarja Pistorja. Njegova zapuščina obsega okoli 300 del.

20. Ameriški poslanik g. Prince predava o vplivu ameriških univerz na javnost v veliki dvorani univerze.

21. V Narodni skupščini padejo streli: Pavle Radič in dr. Basariček postaneta žrtvi, Stjepan Radič in dr. Ivo Pernar nevarno ranjena. Nesrečen dogodek je tudi Ljubljano močno izburkal.

23. Univerzitetni svet je izvolil za leto 1928./29. za rektorja univerze dr. ing. Milana Vidmarja, rednega profesorja elektrotehnik. — Umrl je Josip Kozak, znani meščan in gostilničar gostilne »Pri Štrajzelnu«. Pokojnik je oče Juša in Ferda Kozaka, znanih slovenskih književnikov.

27. Akademski pevski zbor koncertira na Bledu, podaja revijo naše narodne in umetne pesmi.

JULIJ 1928

3. Oton Župančič predava v Londonu v »School of Slavonic studies«. — Znanstvenik in filozof Aleš Ušeničnik praznuje šestdesetletnico svojega rojstva.

4. Šef češkoslovaškega generalnega štaba gen. Sirovy je na posetu v Ljubljani.

7. Jugoslovanska akademija v Zagrebu proglasi Slovenca dr. Hauptmanna za člana; člani-dopisniki postanejo: dr. Aleš Ušeničnik, dr. Metod Dolenc, dr. Leonid Pitamic in Oton Župančič.

8. Slovenska trgovska šola v Ljubljani — matica trgovskega šolstva, praznuje dvajsetletnico. Šola je bila osnovana l. 1908. na predlog dr. Kreka.

10. Dr. Henrik Tuma, kulturno-politični javni delavec, proslavlja sedemdesetletnico.

15. Petero župnij v Ljubljani je dobilo novo župnijo sv. Frančiška Asiškega v Spodnji Šiški. — Anton Cerar-Danilo, priljubljeni gledališki igralec, obhaja sedemdesetletnico rojstva.

19. V Narodni univerzitetni zaklad se stekajo denarni darovi javnih institucij in zasebnikov, kakor izpričuje objava številnih darovalcev.

20. Konservator dr. Stelè javno brani rimski zid na Mirju, ki je znanstveno in arheološko ter kulturno-zgodovinsko izredno pomemben spomenik, katerega hoče odstraniti del javnega mnenja. Rimski zid kot kulturno-zgodovinski spomenik pa ni samo lokalna, ampak mednarodna vrednota.

25. Dr. Korošec dobi mandat za sestavo delovne vlade po atentatu v skupščini. — Siamski princ dr. Sakola Vazvan, sanitetni referent, si je ogledal higienske ustanove v Ljubljani. — Adresar mesta Ljubljane in okolice je izšel. Je to prva knjiga te vrste.

AVGUST 1928

3. Dom dr. Krekove meščansko-gospodinjske šole v Zg. Šiški je dozidan. — Šišenska čitalnica proslavlja petdesetletnico obstoja. — Sokolska olimpijska vrsta odpotuje v Amsterdam.

8. Novo postajališče Jevnica pri Ljubljani je otvoreno.

9. Voditelj hrvatskega naroda Stjepan Radič je umrl. Vest globoko pretrese vso državo, Ljubljana se odene v žalost, s pokojnikovo rodbino in hrvaškim narodom žaluje vsa Slovenija. — Za pogorelce v Gorenjem Jezeru dovolita finančni in kmetijski minister podporo 2 milijona dinarjev. Z znatnimi vsotami priskoči na pomoč Ljubljana in ostala Slovenija.

10. V Kranju je umrl dekan Anton Koblar, ki se je mnogo literarno in časnikarsko udeleževal, zasnoval »Gorenjsko knjižnico«, je sodeloval v »Vrtcu«, posebno zvesto je opisoval zgodovino ljubljanske stolnice in farno zgodovino ljubljanske škofije. (Zgodovina župnij: Sora, Preska, Naklo, Duplje, Goriče, št. Peter pri Novem mestu, Adlešiči in Šmarjeto.) Kot urednik Muzejskih izvestij je napisal nad 60 razprav. Pripravljal je obsežno zgodovino Kranja, a prehitela ga je smrt.

14. Naš rojak g. Janko Lavrič, prof. univerze v Nottinghamu, je imenovan za častnega docenta londonske univerze.

15. Leon Štukelj si je na olimpijadi v Amsterdamu pridobil šampionat na krogih. — Majda Treo je pri plavalnih tekmah za prvenstvo Slovenije zmagala.

17. Papirniško delavstvo v Združenih papirnicah v Vevčah je stopilo v stavko.

18. Za rednega profesorja tehnične fakultete v Ljubljani je imenovan dosedanji docent Alojz Hrovat. Za docenta tehn. fakultete prof. Romeo Strojnik, za asistenta tehn. fakultete g. Venčeslav Koželj.

19. Westfalski Slovenci sporočijo ljubljanski radijski postaji, da slišijo glasno in razločno petje, godbo in novice naše ljubljanske postaje. — Zgodovinsko društvo v Mariboru obstoja 25 let, 23 letnikov »Časopisa za zgodovino in narodopisje« izpričuje vztrajno in nesebično znanstveno delo, ki je pomembno za vso Slovenijo.

26. Javna borza dela v Ljubljani je določila obrok posojila mariborski mestni občini za delavska stanovanja. — Za ustanovitev delavske kuhinje v Celju se je dovolilo posojilo v znesku din 200.000. — Staro pokopališče na Martinovi cesti, kjer kopljejo velik in globok kanal, je vzbudilo pozornost radi najdb človeških kosti in lobanj. — Na Miklošičevi cesti je med hotelom Unionom in poslopjem Vzemne posojilnice dograjen paviljon po načrtih prof. Plečnika za družbo Radio-Ljubljana in inšerativni oddelek »Slovenca«. — V Poljanah je umrl Jurij Tavčar, poslednji iz rodbine poljanskih Tavčarjev.

30. Ministrski predsednik dr. Korošec se je pripeljal iz Beograda v Slovenijo. Obiskal je Maribor, Ljubljano in Bled. — Ljubljanska realka, razširjena z realno-gimnazijskim oddelkom, praznuje 75letni jubilej. — V Smledniku so položili k večnemu počitku bivšega kamniškega glavarja barona Lazarinija, katerega ima posebno kamniško kmetstvo prebivalstvo v dobrem spominu, ker je med vojno z izredno obzirnostjo in uvidenostjo postopal pri rekviziciji žita in drugih pridelkov, bil je pravi krušni oče za rodbino, ki so imele očete in sinove na bojnih poljanah.

SEPTEMBER 1928

1. Kmetijska družba za Slovenijo obstoja sto šestdeset let (1767—1927), jubilej proslavlja z otvoritvijo kmetijske razstave v Ljubljani. — Jesenski velesejem »Ljubljana v jeseni« je otvorjen.

2. Pisatelj Finžgar govori ob otvoritvi Radio-Ljubljana govor, prvi pozdrav slovenske besede, vsem Slovencem doma in v tujini. — Umetnostno razstavo »četrte generacije« v Jakopičevem paviljonu otvori senior slov. slikarjev Rihard Jakopič.

4. Zveza obrtnih zadrug protestira v Ljubljani v imenu slovenskega obrtništva proti davčni preobremenitvi. — Strokovna komisija za Slovenijo je sklicala v Ljubljani protestno zborovanje proti ogrožanju osemurnega delavnika. — Likovni umetniki so podarili pesniku Župančiču album, v katerega je prispevalo okoli 30 slov. umetnikov originale, da se mu poklonijo ob njegovi 50-letnici. — Tudi Jugoslovanska strokovna zveza poda izjavo za osemurni delavnik.

5. Cerkveni paramenti so javno razstavljeni v Škofijijski palači.

7. Mestna občina je dotlakovala Resljevo cesto in Masarykovo cesto, mnoga cestna dela so v gradnji.

11. Dr. Karel Šavnik, direktor poštne podružnice in bivši finančni delegat v Ljubljani, je umrl. Njegova stroka je bila iz področja financ, bil je tudi honorarni predavatelj naše univerze.

12. Umrl je univ. prof. ing. Jaroslav Plzak, odličen organizator rudarske šole v Celju in predavatelj na rudarskem oddelku naše univerze.

18. V Ljubljani se vrši kongres vseh fotografov naše države.

19. Županska zveza v Ljubljani se je obrnila na vojaško oblast, naj upošteva, da žele županstva v svojem poslovanju slovenski jezik in latinico, ker večina ne razume srbohrvaških izrazov, niti ne znajo brati cirilice.

21. Vršil se je koncert Berlinske filharmonije pod vodstvom dr. E. Kunwalda v Unionu, izreden glasbeni dogodek, zadnjih deset let stoji temu le še Češka filharmonija s Talichom ob strani. — Nova realna gimnazija v Ljubljani. Ministrstvo prosvete je dovolilo, da se notranja uršulinska meščanska šola v Ljubljani spremeni v dekliško realno gimnazijo.

26. V Ljubljani je kongres slovanskih turističnih društev, katerega se udeležijo poljski, češki in bolgarski delegati poleg številnega zastopstva iz turističnih krajev naše države.

27. Stanovanjski odsek mestnega magistrata izda poročilo, iz katerega je razvidno veliko pomanjkanje stanovanj, nad 300 rodbin stanuje v barakah, nujno potrebnih bi bilo 500 rodbinskih stanovanj. — Na kongres češkoslovaških mest v Pragi odpotujejo zastopniki ljubljanskega mesta pod vodstvom ljubljanskega župana dr. Puca. Mestni zvezi izroče kip, delo akad. slikarja L. Dolinarja.

28. Ljubljano je obiskala skupina francoskih visokošolcev. — Iz Shanghaja je prišlo poročilo o smrti p. Engelharda Avbelja o. f. m. Rajnki je bil Ljubljančan in je umrl kot kitajski misijonar mučeniške smrti.

OKTOBER 1928

2. V Ljubljano je prispela delegacija češkoslovaških vzgojiteljev gluhonemnic, zavodov za slaboumne, slepe, moralno in telesno defektne. — Hišni posestniki in trgovci Šelenburgove ulice protestirajo proti nameravani tramvajski liniji Vič—Ljubljana, ki naj steče po Šelenburgovi ulici. — V Ljubljani se zaključuje kongres mednarodnega književniškega združenja, ki je zborovalo v Beogradu. Cilj kongresa je bil, da tudi naša država pristopi k bernski konvenciji ter da se uzakoni zakon o avtorskem pravu.

5. Umrljivost za jetiko je v Ljubljani nizka, le 14 od 1000 ljudi umrje za jetiko, v Berlinu n. pr. 21, v Londonu 18. — Kolektivna razstava akad. slikarja Lj. Vrečiča iz Prekmurja je v Jakopičevem paviljonu, razstavlja olja in risbe, impresionistično—liričnega občutka.

6. Češkoslovaški zdravstveni minister dr. Tivo si je ogledal v Ljubljani zdravstvene ustanove.

7. Slovensko pesem med severnimi Slovani je zapel na turneji po Poljskem vokalni zbor ljubljanske Glasbene Matice.

9. Za izrednega profesorja naše pravne fakultete je imenovan docent dr. Albin Ogris. — Razstavo »Tisk« je priredila organizacija slovenskih grafičnih delavcev.

13. V Zagrebu se vrši konferenca škofov, ki je posvečena versko—cerkvenim vprašanjem. Konferenca se je osebno udeležil tudi ljubljanski nadškof dr. A. B. Jeglič. — Ruski pisatelj Evgenij Čirikov čita odlomke svojih del v Ruski Matici v Ljubljani. — 100-letnica rojstva Leva Tolstoj se je proslavljala v Ljubljani s filmom »Ana Karenina« in govorom pisatelja Vladimirja Levstika. Prosvetna zveza v Ljubljani odvarja serijo predavanj za proslavo Tolstojevskega jubileja.

16. Francoski maršal Franchet d'Esperey, znani zmagovalc na solunski fronti, si ogleda zanimivosti Ljubljane. Ob sprejemu je poudaril, da ga veseli dejstvo, da je za maršalom Marmontom on drugi francoski maršal, ki je prišel v Ljubljano.

22. Botanik Martin Cilenšek obhaja 80-letnico rojstva.

23. Ljubljanska oblastna skupščina zaseda pod predsedstvom dr. Natlačena. Skupščina daje račun o delovanju oblastnega odbora. — Zemeljski telesni ostanki skladatelja Antona Foersterja so bili prepeljani iz novomeškega pokopališča v Ljubljano.

27. Kardinal dr. Avg. Hlond, primas Poljske, obišče Ljubljano, bil je že ponovno v našem mestu. — Španski čelist C. Cassado koncertira v Ljubljani z največjim umetniškim uspehom.

28. Ljubljana proslavlja desetletnico mlade države, osvobojenja 28. oktobra po razsulu avstrijsko—ogrske monarhije.

30. Za zedinjeno Slovenijo in slovensko samoupravo manifestirata v Ljubljani ljubljanska in mariborska skupščina. — Guverner Narodne banke g. Bajloni je prispel v Ljubljano in stopil v stike z našimi gospodarskimi korporacijami.

NOVEMBER 1928

6. Novo urejeni Ferkov muzej v Ptujju je bil slovesno odprt ob 35-letnem jubileju, vrsta univerzitetnih profesorjev zgodovinarjev je prišla na slavnost v imenu Ljubljane in naših slovenskih historičnih disciplin. Muzej je nameščen v nekdanjem dominikanskem samostanu in vsebuje spomenike, ki niso le lokalno—teritorialnega pomena, njihova značaj je tak, da ga more s ponosom kot svojo dragoceno lastnino imenovati vsa Slovenija, marsikaj pa prehaja tudi iz tega okolja in posega v mednarodno kulturno—zgodovinsko sfero. — Na zasedanju tretje oblastne skupščine se živahno razpravlja proračun slovenskih oblasti. — Dr. Grisogono predava v Ljubljani o aktualnih problemih naše zunanje politike.

8. Zveza industrijcev v Ljubljani je poslala ljubljanski in mariborski oblastni skupščini obširne spomenice, v katerih je izražena preobremenitev slovenskega gospodarstva. — Znameniti nemški geograf dr. Hugo Grothe iz Lipskega se mudi v Ljubljani, da se pouči o naših kulturnih prilikah.

9. O naših izseljencih, zlasti argentinskih, predava g. župnik Mrkun. — Narodni dom se popravlja in prezidava, da dobi Narodna galerija s svojo zbirko umetnin primeren prostor.

13. Ob osmi obletnici Rapalla je akademska mladina imela zborovanje na univerzi in v veliki dvorani Uniona, na ulicah so bile burne in krvave demonstracije. — Higijenski zavod v Ljubljani hoče pridobiti potom javne konkurence najboljše higijensko ureditev kmetske hiše, oziroma njene okolice (kuhinja, jedilna shramba, spalna soba, vodnjak, stranišče z greznico, gnojišče itd.).

15. Ljubljanska oblastna skupščina sklene nakup poslopij Kranjske hranilnice in dramskega gledališča.

16. Akademsko mladina v Ljubljani opozarja javnost na nevarnost, ki preti našemu ljudstvu radi poplave importiranega šunda.

18. Lidija Wisiakova, slovenska plesalka, je dosegla v Parizu v gledališču »Opera Comique« pri predstavi »Prodane neveste« prodoren uspeh. — Lojze Dolinar, slovenski kipar, razstavlja v Parizu kip »Mojzesa«, dobil je odlično mesto v pariškem jesenskem Salonu.

20. Mohorjeva družba je izdelala zemljevid slovenskega ozemlja v Jugoslaviji, v katerem so načrtani kraji z ozirom na gostoto čitateljev tiska Mohorjeve družbe, najbolj gosto naseljeni so njeni čitatelji na Gorenjskem in v Savinjski dolini. — Mojster Jakopič je dovršil stensko kompozicijo po naročilu ljubljanske mestne občine na oboku Ahacijevih mestnih stanovanjskih hiš. Kompozicija predstavlja brezdomce, skupino »Domačija«, selitev, delo v kamnolomu in gradbo. Jakopiču je uspelo po večmesečnem delu ustvariti novo in pomembno umetnino.

21. Ljubljanska oblastna skupščina je sprejela oblastni proračun, za katerega so se bili viharji boji.

25. V Kranju so odkrili spominsko ploščo zgodovinarju dekani Koblarju.

V Narodnem muzeju v Ljubljani je otvorjena prva angleška razstava sodobne umetnosti. Razstavljena dela so bila deloma že razstavljena na beneški mednarodni razstavi. Razstavo prireja Jugoslovanska družba Velike Britanije (The Yugoslaw Society of Great Britain). Znani umetnostni zgodovinar prof. dr. Izidor Cankar je otvoril razstavo v navzočnosti najodličnejših predstavnikov kulturnih in prosvetnih oblasti. Otvoritvi je prisostvoval angl. poslanik na našem dvoru g. Kennard. V zvezi z razstavo se priredi »Teden angleške kulture« s serijo predavanj o angleški kulturi: Stelè, Klasična doba angleške kulture; dr. Ehrlich, Sodobni verski tokovi v Angliji; F. Copeland, Razvoj angleškega umetniškega okusa iz leta 1850.; dr. Pitamic, Postanek angleškega imperija in njegov politični pomen; F. Copeland, Pregled angleške literature do svetovne vojne; dr. Kelemina, Pregled angleške literature po svetovni vojni; dr. M. Čurčin, Meštrovic med Angleži.

27. V Ljubljani se je vršil simfonični koncert praške akademske Filharmonije. — Slovenski lovci zborujejo v Ljubljani in sprejmejo resolucijo glede novih lovskih uredb.

30. Prelat Andrej Kalan, odlični kulturni delavec in književnik, proslavlja sedemdesetletnico rojstva in petdeset let trdega dela. — Komponist Oskar Dev, ki si je pridobil odlične zasluge z nabiranjem slovenskih koroških narodnih pesmi in čigar markantne kompozicije so prinašali »Novi akordi«, za katere ga je pridobil urednik dr. Gojmir Krek, praznuje šestdesetletnico svojega rojstva. — V operi doživi lep uspeh novo uprizorjena Risto Savinova »Lepa Vida«.

DECEMBER 1928

1. Prvo desetletje državne samostojnosti se v Ljubljani in vsej Sloveniji dostojno proslavi.

4. 10 let je poteklo, odkar ima Ljubljana obnovljeno slovensko opero, odkar smo postali resnični gospodarji ljubljanskega opernega gledališča. — Izšel je Zbornik razprav in kulturne, gospodarske in politične zgodovine Slovencev v desetletju 1918—1928, v redakciji dr. Jos. Mala in v znanstveni izdaji Leonove družbe v Ljubljani.

7. Konservator dr. Fr. Stelè predava o najnovejših umetnostnih najdbah na Slovenskem v zbornični dvorani univerze.

8. Ljubljanska univerza je proslavila 60-letnico odličnega slovenskega znanstvenika dr. Ivana Regna, prirodoslovca. — Sloviti pevski zbor moravskih učiteljev je priredil koncert umetnih in narodnih pesmi v Ljubljani.

11. Ob Cankarjevi desetletnici smrti se Ljubljana v hvalnosti spominja svojega največjega pisatelja, predstave v njegovo proslavo se vrše tudi po vsej Sloveniji. Narodno gledališče je svečano uprizorilo njegovo »Lepo Vido«.

12. Za ameriške Slovence je priredila gospa Lovšetova pevsko turnejo, ki je uspela povsod nad vsa pričakovanja v umetniškem in narodnem oziru. — V Zagrebu je Narodno gledališče za Cankarjevo proslavo uprizorilo Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«. Proslavo je organiziralo Slovensko društvo v Zagrebu, vodil pa je predstavo Hinko Nučič, igralo se je v slovenščini, bil je nepozaben večer sredi slovenske kolonije in hrvatske duhovne elite.

14. Dr. Stane Vurnik predava o kmečki likovni umetnosti na Slovenskem v zbornični predavalnici na univerzi. — Univ. prof. dr. T. Taranovsky iz Beograda predava v društvu »Pravnik« o »Osnovnih momentih v državi in socialni evoluciji Rusije v 19. veku«.

15. Včeraj se je mudila v Ljubljani Američanka Miss Florence Wilson, tajnica Carnegiejevega instituta v Parizu. Organizira po posameznih univerzah klube za mednarodni sporazum in medsebojno spoznavanje narodov. Stopila je v stik z univ. prof. dr. Pitamicem. — Dr. Grafenauer je predaval o Cankarjevem geniju v spomin na desetletnico Cankarjeve smrti.

18. Deset let od ustanovitve Narodne galerije v Ljubljani je preteklo. V razstavnih prostorih, ki so adaptirani in urejeni za stalno razstavo zbirk NG, se je vršila jubilejna proslava jubileja institucije, ki je zavzela med našimi kulturnimi ustanovami pomembno mesto, postala je žarišče in organizatorično središče slovenske likovne umetnosti vseh dob. V zbirkah NG se hrani že nad 1000 slik, kipov, risb in studij. — Božidar Jakac razstavlja v Jakopičevem paviljonu, pretežno motive iz Afrike. — Slovenski slikar in grafik Hinko Smrekar slavi v zatišju 25-letnico umetniškega dela in trpljenja.

19. Anton Lajović, slovenski komponist, katerega zrela dela so izhajala v »Novih akordih« in ki se udeležuje tudi kulturno-politično, je postal petdesetletnik. — Karla Bulovec, kiparka, razstavlja v mali dvorani Narodne galerije svoja najnovejša kiparska dela in kartonske osnutke.

20. Po treh mesecih obstoja oddajne postaje Radio-Ljubljane, ko se sliši slovenska pesem in naša beseda v svetovju, prihajajo priznalna pisma z vseh delov sveta.

21. Monsignor Tomo Zupan obhaja na svojem gradiču na Okroglem 89-letnico svojega rojstva.

22. Univ. prof. dr. Rihard Zupančič — petdesetletnik. Od l. 1919. predava na naši tehnični fakulteti, v matematičnih vedah je strokovnjak mednarodnega slovesa.

23. Mati književnika Vladimirja Levstika, gospa Neža Levstikova, je umrla v Celju. V večnost je odšla vzorna slovenska žena in mati.

27. Ministrski predsednik dr. Korošec se je pripeljal v Ljubljano na krajše bivanje. — Umrli je v Ljubljani arh. Jean Duffé, magistratni gradbeni nadsvetnik v p. Bil je desna roka prvega slovenskega župana Petra Grasellija in je po potresu svoje strokovno znanje uporabljal za regulacijo Ljubljane, mestnega vodova, mestne elektrarne ter mnogih mestnih stavb in šol.

30. Vlada je v krizi, odločitve še ni.

31. V palači Delavske zbornice je začela poslovati javna kuhinja v suterenskih prostorih.

»Kronika« izdaja mestna občina ljubljanska, predstavnik dr. France Stelè, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna, predstavnik Francè Štrukelj, za uredništvo, upravo in inseratni del odgovoren Pavel Debevec. — Ponatis člankov in slik dovoljen samo s pristankom uredništva. Rokopisi se ne vračajo. »Kronika« izhaja 4 krat na leto in stane za vse leto din 80.—, za pol leta din 40.—, za četrt leta din 25.—. Za inozemstvo din 100.—. — Posamezna štev. stane din 30.—. Naroča se: Učiteljska tiskarna, Ljubljana.